

ЗЕМЕЛЬНА ПОЛІТИКА НА УКРАЇНІ.

(Стаття М. Мануйльського, народного комісара земельних справ України, помічника в "Економічній Житті" з 11 червня с. р. і надіслана нам із списку європейським кореспондентом. — Ред.)

Ні в одній країні земельне питання не набуває більшого значення, ніж в Росії взагалі і на Україні зокрема.

Наслідком того, що Україна була протягом майже трох років безвильної горющою війни театром воєнних операцій, земельне питання не отримало досі остаточного розв'язання. Зміна властей не утворила у селянського населення переконаності в остаточній запевненості за ним бувають нестурбових хазяйств. Вона поведла лише до розграбовання й розгрому культурних господарств, племенної худоби, цукроварень, до винищення лісів, до зменшення засівної площі, в деяких українських губерніях аж до 60 проц., до підупаду продуктивності праці, словом — відкинула Україну назад і довела її до такого економічного стану, який з якого можна тільки роками упертої праці й напруження землі волі. Німецька займанщина, Четлорівщина, скоропадщина, денкініщина, махновщина, змінюючи одна одну часово поведла до розвою фавоного розбишачтва, зробили те, що ані один закон, виданий совітською властю за час перебування її на Україні, ані рази цілком не здійснив ся й не перевів ся на місцях. Треба отверто признати, що всі наші закони скуповали по поверхні і ранше, ніж вони доходили до глибших низин селянських мас, їх зметало ся черговим налетом нового отамана, гетьмана або білогвардійського генерала.

При таких умовах совітська власть, з'явивши ся по третє на Україну, мусіла в області земельних відносин довести жовтневу революцію до краю, скасувати поміщицьке землеволодіння, яке зістало ся в різних видах, не зважаючи на попередні декрети і постанови. Помилка совітської властей в минулому році була саме в тім, що ранше ніж усунути в земельних відносинах решти кріпацтва, приступлено до утворення вищих громадських видів господарства: сільсько-господарських комун і совказів (совітських хазяйств). В умовах захованого поміщицького землеволодіння селянство в минулому році розійняло спроби успільнення сільського господарства, як нову форму державно-комуїстичного поневолення. З 15 мільйонів десятин рілі, належних церквам, монастирам і поміщикам, совітська власть призначила в минулому році два з половиною мільйона під буркової плянтації і 634 тисячі десятин під совітські хазяйства, і сього було досить, аби глитайські верстви села підняли галас проти "комуїні", відбираючих у селян землі. Забуваючи, що совітська власть передала в користанє селянства України 12 мільйонів десятин. Хвиля повстань показала, наскільки село відірвало від совітської властей, наскільки йому чужими були її земельні заходи. І сей досвід мусіла узглядити совітська власть. Новий земельний закон всеукраїнського ревкома з 5-го лютого і виданий за ним інструкції наркомзему мали в порівняно з минулою земельною політикою ту особливість, що вони, по перше, розривали з практикою занадто поспішного механічного насаджування совітських хазяйств і сільсько-господарських комун, що вони ставили своєю першою задачею, змести всі рештки панщини; по друге, що вони перенесли практичне здійсненє закону на самодіяльність самих мас, покладаючи на місцеві земельні відділи повинність пригнаниє селянства до участі в землеуладженю. Тепер, коли по чотирьох до половини місяців весняного землеуладження ми підсумуємо наслідки нашої земельної політики, можна зі спокійним сумлінням признати, наскільки курс, взятий совітською властю в земельнім питаню в сім році, був правильним. Перед автором сих рядків лежить купа зіставлень як воєнних, так і цивільних властей з місяця, донесєнь центр. ком. партії і партійних організацій, ні в однім з них не знайдете відомлення про те, що наша земельна політика викликала невдоволенє на місцях. А тим часом відомості ці обхоплюють район, де повстанецька стихія буржюа в минулому році з найбільшою силою, де воца продовжує бити ся в корчах і в сім році. Сотні безпартійних селянських конференцій, губернських і повітових, незалежно від свого класового складу, одностайно привтали новий земельний закон.

Та й чи мало селянство відносити ся иначе до земельного закону? Адже-ж крлі взяти на увагу, що істнуєчи на Україні чотири з половиною мільйони селянських хазяйств володіли земельною площею в 20 мільйонів десятин, то завдяки новому земельному закону селянство України майже удвоєвало свої наділи. По поодиноким губерніям, як наприклад таврівській, катеринославській, херсонській збільшенє поведло до утворення міцних селянських господарств — від 10 до 15 десятин землі. В таких районах, як Поділе, Волинь, Чернігівщина й Київщина, де земельна тіснота давала себе знати з найбільшою остротою, селянське господарство буде пересічно розпоряджатися ся площею від 5 до 7 десятин. І одностайно побування, висловлювані при випрацюваню земельного закону, що теперішній курс земельної політики розорить нашу цукрову промисловість, знищить культурно-показні отища сільського господарства, — виявили ся зовсім безіагнєвними. Догода з селянськими масами, положена в основу нашої земельної політики при встановленю площі, необхідних для призначення під бурковуї плянтації і взірцеві совітські господарства, дада дуже сприятливі наслідки. В кожній волості призначеню добровільно селяни для взірцевих хазяйств і досвідних станцій, пересічно до 200

десятин. В цілім ряді повітів насичених землею губерній, як наприклад катеринославській, сю норму на волость піднесено до 500 десятин, по почину селянських з'їздів і конференцій.

Товариші, докоряючи нашої земельної політиці за занадто острій скачок від тоторічного захоплення "хлібними фабриками" до розпорощення земельної власності і повороту до єдиноособного селянського господарства, робили ту-ж саму основну помилку, що й надмірні поклонники закону з 5го лютого, які бачили в нім остаточний стан земельного будівництва робітничо-селянської властей. Вони забували, що закон з 5-го лютого на Україні так же само, як свого часу і земельний закон з 28-го жовтня 1917 року в Великобританії, були лише певними віхами в земельній політиці совітської властей і стрімкий виключно до злуки всієї маси селянства для боротьби за скасування поміщицької власності на первісний шаблї революції на селі. За жовтневою сумгою земельного будівництва наслідувала весна 1918 року, коли почало ся клясове розверстанє на селі, так зване "комбідська" пасмуга (доба комітетів бідноти) в совітській земельній політиці. До сього моменту ми наближаємо ся тепер і в українській селі. Ми не можемо забути, що у нас на Україні, крім міцної глитайської верстви, є численний сільсько-господарчий пролетаріат, безхудобна й безінвентарна біднота, котра без обєднаня, без жорстокої боротьби з глитайством засуджена на господарє поневоленє розпухлими за війни і революції глитайськими й куркулівськими верстами села. До революції на Україні числило ся до одного мільйона сільсько-господарчих парубків і робітників цукроварень, сорок відсотків усіх селянських господарств не мало ні живого ні мертвого інвентару, поділ земельної власності був нечувано нерівномірним. Безземельні а одною лише селитбою складали 15 проц. усього селянського населеня України, володіли карликових хазяйств до 1 десятин складали 5 проц., від 1 до 3 десятин — 25 проц. і від 3 до 5 десятин — 20 проц. Можна без перебільшеня числити, що переважну масу селянського населеня складали біднота. Справжній глитайський верстви з 10—25 десятинями землі складала всього лише 8—10 відсотків і потопали в загальній масі бідарів і середняків населеня. Розумієть ся війна і революція викликали значну перегруповку в сім взаємно-відношено різних груп на селі, але дрібні селянські господарства не зміцніли і в чорнім переділї, котрим означила ся жовтнева революція 1917 року.

В минулому році ми оборонили ся від бідноту організацією совказів і сільсько-господарчих комун; ми прийшли їй на допомогу передачею земельної площі й інвентару бувших поміщицьких економії, ми постарали ся обєднати її й організувати довкола 1500 совказів і 300 комун, розкиданих по Україні. Після денкініського налету, лишивши ся без інвентару і без худоби-совказів засуджувано біз на паразитичне істнуванє. Але оборона інтересів тої бідноти, котру ще більше розорили горюжанська війна і для котрої нарізка землі представляє мертвий капітал, являєть ся черговою задачею совітської властей. Закінчивши весною 1920 року працю по розділеню землі, ми осінь сього року і весну будучого року мусимо присвятити "інвентарній" кампанії і господарчо організувати бідніше селянство проти куркулів у боротьбі за інвентар. Робітничо-селянське правительство в обставинах неймовірного господарчої розрухи не в стані дати бідноту інвентару масам біднішого селянства. Але воно може і мусить сприяти рівномірнішому поділу вже істнуєчого інвентару. І сю працю воно може виконати при підтриманю "комітетів незалежного селянства". Тільки сїть таких комітетів покриваючи Україну, зможе підтримати господарчо безоружного бідаря.

Колї ми перед роком пропонували Болитови "договір, вигідний для них і не вигідний для нас, по котрому величезна територія лишала ся за Денкініком і Колчаком, ми були переконані, що по підписаню мира сим правительством ніколи не втримати ся.

З купецького становища вони не могли сього зрозуміти інакше ніж, як признанє слабости: всі дипломати потирали руки і давали далі мільйоні фунтів штерлінгів Колчакови і Денкініви. Кінчило ся тим, що Колчака і Денкініна розторощено зовсім, а їхні сотні мільйонів штерлінгів пішли з пилком.

ЛЕНІН ПРО ПОЛОЖЕННЯ.

(З промови Леніна на 2-й всеросійській нараді відносно праці на селі, дня 12 червня с. р.)

Товариші! Ви, розумієть ся, досить знаєте факти польського наступу. За кордоном розповсюдило ся нечувану скількість брехонь відносно сього питання. Справу викладаєть ся так, ніби большевики поставили Польщі нездійснимі вимоги і почали наступ. Але ви всі дуже добре знаєте, що ми зовсім згоджуєвали ся навіть і на ті величезні території, котрі до лютка наступу занято Поляками. Захованє жити наших червоноарміїців ми ставили вище війни за Білорусь і Литву, захвачених Поляками. Ми святочно в імені Совнаркома і в маніфєсті В.Ц.В.К. заявили польському буржуазному і поміщицькому правительству, незалежно від нашого закляку до польських робітників і селян, що ми пропонуємо мирні переговори на основі того фронту, котрий був тоді.

Ми переконані, що польським поміщикам і капіталістам не втримати їхні земель. Шляхом навіть найнегіднішого для нас мира ми виграємо більше, зберігаючи жите наших червоноарміїців; бо ми від кожного місяця мира змінюємо ся в десяткі раз, а всяке інше правительств, в тім числі і буржуазне правительств Польщі, від кожного місяця лише все більше розкладаєть ся.

Ми йшли на уступки: ми давали Польщі таку територію, котру корисно порівняти з опублікованим верховним органом союзників документом, в котрім Подікам вказуєть ся їхні східні границі. Сї панове капіталісти в Англії і Франції уявляють собі, що вони рішають питання про границі, а ле тим часом є ще хтось, хто рішає крім них: робітники і селяни навчили ся самі встановлювати сї границі.

Сї панове запевняють, що вони йдуть на мир з совітською Росією і що вони не підтримують ні Польщі ні Врангліа. А ми говоримо, що се нахабна брехня. Нинішнє звідомленє каже, що взято вагон з новісінськими англійськими кулеметами. Тов. Троцький повідомив, що не давно захоплено зовсім новісінські французькі патрони. Польща воєю при помочи англійського і французького рїшунку, вона працює на англійські і французькі гроші.

Антанта так же само нахабно бреше про невідтримуванє Польщі, як свого часу Англії, Французи і Америқанці запевняли, що ніякого Болитова вони не прислалі, доки, на решті, останній не повернув до Америки і не видруквав зібраних ним документів.

БЕК КАЖЕ, ШО РЕВОЛЮЦІЯ В ПОЛЬЩІ НЕМИНУЧА.

(Нью Йорк, Н. Й., 14. липня.)

Тепер, коли цілий польський фронт від німецької до румунської границі луснув в кліщах совітських армії, совітські війська можуть безпечно йти на польську столицю Варшаву. І колиб вони тільки пустились туди, то отримави всю можливу піддержку зі сторони польського бідного населеня і робітників, результатом чого буде поваленє імперіалістичного правительств, на місце котрого польські робітники встановлять польську соціалістичну совітську республіку. Так само як упадок польської офензивы був предсказаний наперд полковником Р. Беком, так само і тепер він предсказує результати польської невдачі.

Дорога до Варшави тепер широко отворена, говорить Рустам Бек, і безперечно, що похід на Варшаву лічнєть ся. Совітські армії будуть переслідувати розбитих Поляків. Мілітарні знатоки уважають конечним розбитє польської мілітарної кліки.

Як вже багато разів заявляли Ленін і Троцький, большевикувати чужі території. Однак стратегічні зглядя вимагають піти на Варшаву, в цілі ви кликаня революції, а сей похід на Варшаву безперечно викличе в Польщі революцію. Свої поглядя Рустам Бек опирає на бездротній телеграмі одержаній вчера в Лондоні з Москви, в котрій говорять ся, що наміром совітської Росії є здушити польський мілітаризм, а щоб се осягнути, похід на Варшаву є неминучий.

Є донесєня, що імперіалістична Франція, котра пхнула Польщу на самовбійчу офензиву, підюджує Румунію, щоб вона змобілізувалася для оборони проти совітської Росії. Однак знатоки, котрі розуміють положенє, уважають, що Франція силою гонить Европу до совітів. Полковник Бек Давно доказував, що аліянці в своїх виправах проти Росії завсїгда потерпіли невдачу та що вони поступенно большевичать Европу. Кожний похід, котрий вони до сего часу виправляли проти Росії, не вдаєть ся і ніколи не

СОВІТСЬКІ ПРЕДСТАВНИК В АВСТРАЛІ.

Правительств робить поважні перешкоди в його роботі.

СІДНЕЙ, Австралія.

Правительств далше непокоїть совітського представника до Австралії Петра Сімонова і кидает йому колоди під ноги в його роботі.

Воно відказуєть ся дати Сімонову повноважень, папери і документи, звязані з його консулярною роботою, і робить се, як само заявляє, на основі того, що Сімонов не є признаний урядово австралійським правительством.

ВИДАВНИЦТВО КУЛЬТУРА
Вже вийшла з друку давно покладана для українських робітників книжка в українській мові під заголовком: **КОРОТКИЙ ВИКЛАД ПОЛІТИЧНОЇ ЕКОНОМІЇ**
Написав А. Богданов, переклав на українську мову М. Д.
ЦІНА КНИЖКИ \$2.50
Се є одна книжка з найновіших видань в українській мові. Обіймає около 400 сторін друку великого формату. Кожний, хто лише вміє читати по українськи, повинен її сейчас замовити. Замовленя шліть на адресу:
KULTURA PUBL. CO.
414 EAST 9 ST. — — — NEW YORK, N. Y.

БЕК КАЖЕ, ШО РЕВОЛЮЦІЯ В ПОЛЬЩІ НЕМИНУЧА.

Нью ЙОРК, Н. Й., 14. липня. Тепер, коли цілий польський фронт від німецької до румунської границі луснув в кліщах совітських армії, совітські війська можуть безпечно йти на польську столицю Варшаву. І колиб вони тільки пустились туди, то отримави всю можливу піддержку зі сторони польського бідного населеня і робітників, результатом чого буде поваленє імперіалістичного правительств, на місце котрого польські робітники встановлять польську соціалістичну совітську республіку. Так само як упадок польської офензивы був предсказаний наперд полковником Р. Беком, так само і тепер він предсказує результати польської невдачі.

ВІСТУПАЄ ПРОТИ ПАЛМЕРА ЗА НЕЗАКОННУ ДЕПОРТАЦІЮ З АМЕРИКИ.

ВАШІНГТОН, 16. липня. Нині розпочав ся тут знов спір між заступником міністра праці—Л. Постом і генеральним прокуратором Палмером, коли Пост заявив, що Палмер рїшучо не має ніякого права вмішуватись в справу депортації, аби в іншій справі, які лише відносять ся до еміграції.

Пост в своїй заяві каже: "Департамент справедливости не має ніякого права видавати приказу на депортацію чужинців, які знаходять ся на Еліс Айленд. Тільки міністерство праці може депортувати чужинців і тільки міністер праці може законно видавати "варанти" на арештованя і депортацію чужинців."

Пост в своїй заяві каже: "Департамент справедливости не має ніякого права видавати приказу на депортацію чужинців, які знаходять ся на Еліс Айленд. Тільки міністерство праці може депортувати чужинців і тільки міністер праці може законно видавати "варанти" на арештованя і депортацію чужинців."

Ні один державний урядник не має права вмішуватись в справу, якими займаєть ся лише міністерство праці.

Пост заявляє також, що Палмер має шайку агентів з якимиш "дикими, нахабними нахилами", які лише підбурюють свого начальника на всякий "клопїт". Пост зазначає, що міністерство праці не може більше терпіти таких беззаконних поганих вчинків.

Однак помімо сего, промисловці і куцї Австралії при ходять до совітського бюра в Сідней, питають за інформаціями про Росію, про можливість відновленя торгівлі і виявляють бажанє вступити якнайкорше в торговельні зносини з совітським правительством. Кілька поважніших замовлень на російські товари вже зроблено в Сімонова і замовлюючі ждуть на їх виконанє.

Сімонов почав видавати журнал "Совітська Росія" на взір такогю самого журналу, видаваного ньюйорським бюром совітського правительств. Він відповідає відмовно на всякі запрошеня давати лекції або брати участь в пропаганді в Австралії і віддає себе лише чисто торговельним справам, звязаним з його бюром і висилкою.

ВІСТУПАЄ ПРОТИ ПАЛМЕРА ЗА НЕЗАКОННУ ДЕПОРТАЦІЮ З АМЕРИКИ.

ВАШІНГТОН, 16. липня. Нині розпочав ся тут знов спір між заступником міністра праці—Л. Постом і генеральним прокуратором Палмером, коли Пост заявив, що Палмер рїшучо не має ніякого права вмішуватись в справу депортації, аби в іншій справі, які лише відносять ся до еміграції.

Пост в своїй заяві каже: "Департамент справедливости не має ніякого права видавати приказу на депортацію чужинців, які знаходять ся на Еліс Айленд. Тільки міністерство праці може депортувати чужинців і тільки міністер праці може законно видавати "варанти" на арештованя і депортацію чужинців."

Пост в своїй заяві каже: "Департамент справедливости не має ніякого права видавати приказу на депортацію чужинців, які знаходять ся на Еліс Айленд. Тільки міністерство праці може депортувати чужинців і тільки міністер праці може законно видавати "варанти" на арештованя і депортацію чужинців."

Ні один державний урядник не має права вмішуватись в справу, якими займаєть ся лише міністерство праці.

Пост заявляє також, що Палмер має шайку агентів з якимиш "дикими, нахабними нахилами", які лише підбурюють свого начальника на всякий "клопїт". Пост зазначає, що міністерство праці не може більше терпіти таких беззаконних поганих вчинків.

Товариші! Спішіть з відновленєм передлати! Збирайте на "Укр. Робітничі Вісті" пресоий фонд, устроюйте на сю ціль представленя і концерти.